

Tezy z debaty na temat:

„Diagnoza sytuacji w leśnictwie i potencjalnych kierunków zmian”,

opracowane w wyniku aktualnie toczących się dyskusji organizowanych przez

Polskie Towarzystwo Leśne

- 1. Dotychczasowy dorobek nauki i praktyki leśnej, a także polska struktura własnościowa Lasów Państwowych upoważniają do stwierdzenia, że realizowany od ponad 30 lat model leśnictwa wielofunkcyjnego jest optymalną formą aktywnej ochrony różnorodności biologicznej, zaspokajania potrzeb gospodarczych i społecznych oraz gwarantem realizacji ambitnej koncepcji Europejskiego Zielonego Ładu. Z uwagi na zmieniające się warunki klimatyczne, model ten powinien być doskonały, a wprowadzane modyfikacje powinny uwzględniać najnowsze osiągnięcia nauki i doświadczenie praktyki leśnej oraz głos społeczeństwa obywatelskiego.**
2. Społeczna własność Lasów Państwowych w Polsce powinna zostać na trwałe wpisana do Konstytucji RP, co ostatecznie zapewni im ochronę przed potencjalnymi zmianami właścicielskimi i gram politycznymi.
3. Istnieje potrzeba podjęcia prac nad nową ustawą o lasach, która w momencie jej uchwalenia w 1991 roku była nowatorskim aktem prawnym, zmieniającym filozofię i dotychczasowe cele leśnictwa. Ustawa ta wymaga obecnie zmian i dostosowania do aktualnego postrzegania przyrodniczych, społecznych i gospodarczych funkcji lasu, a także skutków aktualnych i prognozowanych zmian klimatycznych.
4. Konieczne jest opracowanie nowej Polityki Leśnej Państwa, odpowiadającej na aktualne uwarunkowania i wyzwania, a w następnej kolejności powrót do realizacji Narodowego Programu Leśnego definiującego ogólne kierunki zarządzania lasami.
5. W celu ustabilizowania i uspołecznienia procesu zarządzania Lasami Państwowymi proponuje się utworzenie Rady Lasów Państwowych, której to powołanie powinna uwzględniać nowa ustawa o lasach. Do kompetencji tej Rady, pełniącej funkcje nadzorcze nad LP, złożonej z interesariuszy powoływanych w sposób rotacyjny, zapewniający polityczną niezależność, należeć powinny:

wyłanianie kandydatury dyrektora generalnego LP, określanie bieżącej polityki LP, przyjmowanie planów finansowo-gospodarczych oraz udzielanie corocznego absolutorium dyrektorowi generalnemu.

6. Nowelizacja zasad i instrukcji regulujących gospodarkę leśną powinna odpowiadać na współczesne wyzwania i potrzeby ochrony przyrody z racjonalnym, uzasadnionym społecznie i gospodarczo, użytkowaniem lasu. Dokumenty te powinny być poddane konsultacji w formie wynikającej z zapisów nowej ustawy o lasach.
7. W celu uspołecznienia procesów decyzyjnych związanych z leśnictwem i ochroną przyrody w lasach publicznych należy utworzyć Radę Dialogu Społecznego ds. leśnictwa przy właściwym ministrze, która stanowiłaby szerokie forum dyskusji.
8. Niezbędne jest profesjonalizowanie i zintensyfikowanie udziału przedstawicieli reprezentujących interesy Polski i polskiej przyrody, także w zakresie leśnictwa, w organach Unii Europejskiej oraz w innych organizacjach międzynarodowych. Niedostateczne i nieskoordynowane uczestnictwo polskich przedstawicieli w tych organach w trakcie tworzenia strategii ochrony i użytkowania zasobów przyrody, w tym lasów, powoduje nieuwzględnienie w tych dokumentach polskich uwarunkowań dających szansę na bardziej skuteczne osiągnięcie celów tych regulacji.
9. Istnieje potrzeba utworzenia nowych obszarów chronionych oraz ewentualnego powiększenia już istniejących, z uwzględnieniem przesłanek przyrodniczych, gospodarczych, naukowych i społecznych. Tworzenie lub powiększanie istniejących obszarów chronionych powinno wynikać z Polityki Ekologicznej Państwa. Lasy Państwowe powinny aktywnie uczestniczyć w procesie tworzenia tych obszarów.
10. Należy doskonalić mechanizmy stymulujące racjonalne gospodarowanie lasami niepaństwowymi, a ich ewentualne włączenie do systemu ochrony przyrody powinno wiązać się z rekompensatami za utracone korzyści. Polityka Leśna Państwa i Narodowy Program Leśny muszą dotyczyć lasów wszystkich form własności.
11. Istnieje potrzeba opracowania nowej polityki naukowej i kierunków badań w zakresie nauk leśnych, w szczególności tych związanych z wpływem obecnych i przewidywanych zmian klimatycznych na ekosystemy leśne. Badania te powinna

mieć trwałe finansowanie zarówno z budżetu Państwa jak i ze środków Lasów Państwowych.

12. Różnicowanie funkcji lasu powinno odbywać się na kilku szczeblach planowania począwszy od określenia leśnych obszarów funkcjonalnych o zróżnicowanych funkcjach dominujących. Planowanie to powinno poprzedzać opracowywanie planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa.
13. Podstawowym dokumentem prowadzenia gospodarki leśnej przez nadleśnictwa powinien nadal być 10-letni plan urządzenia lasu, uwzględniający tempo zmieniających się warunków środowiskowych, coraz lepsze rozpoznanie bogactwa przyrodniczego i rosące oczekiwania społeczne co do funkcji rekreacyjnych i turystycznych, a także możliwości produkcyjne lasów.
14. Plan urządzenia lasu winien podlegać formalnym konsultacjom, także w ramach tzw. dialogu społecznego, z wykorzystaniem Zespołu Lokalnej Współpracy powoływanego na czas jego tworzenia. Tak uzgodniony PUL, po zatwierdzeniu przez ministra, powinien stanowić trwały i niekwestionowany już fundament działalności nadleśnictwa w całym okresie jego obowiązywania.
15. Lasy Państwowe, gospodarujące majątkiem Skarbu Państwa, czyli całego Narodu, musi cechować transparentność i przejrzystość w działaniu, w szczególności w zakresie finansów, wielkości pozyskania, sprzedaży drewna i polityki cenowej oraz zasad kontraktowania usług leśnych.
16. Dotychczasowy brak skodyfikowanej polityki personalnej w Lasach Państwowych umożliwia podejmowanie decyzji kadrowych, nieopartych na kompetencjach, wykształceniu i doświadczeniu zawodowym, a jedynie na podstawie przynależności partyjnej lub związkowej. Powoduje to utratę zaufania społeczeństwa do Lasów Państwowych i leśników oraz wpływa demoralizująco na pracowników.
17. Należy zrewidować decyzje kadrowe podjęte w szczególności na przestrzeni ośmiu ostatnich lat i poddać ocenie kompetencje kadry kierowniczej w LP powołanej w oparciu o partyjne lub związkowe rekomendacje, a następnie opracować i wdrożyć nową politykę personalną, uwzględniającą w szczególności: ścieżki awansów (rozwoju), zasady naboru pracowników, kryteria awansowania i odwoływania, nadawania i obniżania stopni zawodowych, zasady podnoszenia kwalifikacji zawodowych, nowoczesne systemy wynagradzania oraz oceny pracowników.

18. Należy przywrócić, zgodnie z obowiązującą ustawą o lasach, kompetencje poszczególnym szczeblom zarządzania, a zwłaszcza nadleśniczym.
19. Edukacja pracowników LP w zakresie komunikacji społecznej i relacji z podmiotami zewnętrznymi powinna być procesem ciągłym.
20. W celu odbudowy zaufania do instytucji Lasy Państwowe oraz samych leśników należy wypracować i wdrożyć nową, profesjonalną politykę informacyjną, opartą w głównej mierze na zasadzie transparentności działań.
21. Konieczne są kompleksowe działania informacyjno-edukacyjne dotyczące zasad prowadzenia wielofunkcyjnej, zrównoważonej gospodarki leśnej oraz wykorzystywania i promocji drewna jako ważnego elementu realizacji koncepcji Europejskiego Zielonego Ładu.
22. Pilną potrzebą jest określenie stabilnych i trwałych zasad współpracy Lasów Państwowych z sektorem drzewnym oraz sektorem usług leśnych.
23. Należy powrócić do katalogu celów i przestrzegania transparentności przepływów środków finansowych w Lasach Państwowych.
24. Zwracamy uwagę na niedocenianą i pomijaną rolę zadrzewień w kształtowaniu krajobrazu i środowiska. Lasy Państwowe wraz z samorządami winny być inicjatorem tych działań i czynnie uczestniczyć w tym procesie.
25. Istnieje potrzeba rozliczenia realizacji „Wizji działań na rzecz rozwoju Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”.

Zebrano i opracowano w Komisji Polityki Leśnej ZG PTL

Przewodniczący Komisji dr inż. Kazimierz Szabla